

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ESITUTKINNASTA, PAKKOKEINOISTA JA SALAISESTA TIEDONHANKINNASTA

1. Yleistä

Hallituksen esitykset HE 222/2010 vp (Hallituksen esitys Eduskunnalle esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön uudistamiseksi) ja HE 224/2010 vp (Hallituksen esitys Eduskunnalle poliisilaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi) esiteltiin Valtioneuvoston yleisistunnossa 28.10.2010 siten, että oikeusministeriö esitteli ensiksi mainitun hallituksen esityksen ja sisäministeriö viimeksi mainitun. Tasavallan presidentti antoi esitykset 29.10.2010 Eduskunnalle. Uusi poliisilaki (872/2011), uusi esitutkintalaki (805/2011) ja uusi pakkokeinolaki (806/2011) vahvistettiin 22.7.2011 ja ne tulevat voimaan 1.1.2014.

Eduskunnan hyväksyttyä uudet lait ilmeni Eduskunnan valiokuntien antamissa lausunnoissa sekä ylimpien laillisuusvalvojen ratkaisukäytännössä jonkin verran tarvetta tehdä lakeihin jo ennen niiden voimaantuloa lähinnä teknisiä ja johdonmukaisuussyistä aiheutuvia muutoksia. Osin nämä liittyvät siihen, että huolimatta pyrkimyksestä yhdenmukaiseen sääntelyyn, poliisin salaisia tiedonhankintakeinoja koskeva uuden poliisilain 5 luku ja salaisia pakkokeinoja koskeva uuden pakkokeinolain 10 luku kuitenkin ilmeisen aiheettomasti eroavat paikoin toisistaan.

Edellä mainitun perusteella valmisteltiin hallituksen esitykset HE 14/2013 vp (Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esitutkintalain ja pakkokeinolain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi) ja HE 16/2013 vp (Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisilain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta), jotka Valtioneuvosto antoi 14.3.2013 eduskunnalle.

Uusi esitutkintalaki, uusi pakkokeinolaki ja uusi poliisilaki tulevat voimaan 1.1.2014, jolloin myös voimassa olevien esitutkintalain, pakkokeinolain ja poliisilain nojalla annetut asetukset kumoutuvat. Tämä aiheuttaa tarpeen valmistella ja säätää asetukset uusien lakien valtuussäännösten nojalla.

Esitutkintalain 11 luvun 10 §:ssä säädetään esitutkintalaista annettavista tarkemmista säännöksistä seuraavasti. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

- 1) rikosilmoituksen kirjaamistavasta;
- 2) ryhmätunnistuksen järjestämisestä;
- 3) kuulustelupöytäkirjan ja esitutkintapöytäkirjan sisällöstä, rakenteesta ja liitteistä.

Pakkokeinolain 11 luvun 4 §:ssä säädetään pakkokeinolaista annettavista tarkemmista säännöksistä seuraavasti. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

- 1) pakkokeinojen käytön kirjaamisesta;

- 2) viranomaisten yhteistoiminnasta vangitsemisasiassa;
- 3) matkustuskieltoon liittyvistä toimenpiteistä ilmoittamisesta.

Pakkokeinolain 10 luvun 66 §:n ja poliisilain 5 luvun 64 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitettujen salaisten pakkokeinojen ja poliisilain 5 luvussa tarkoitettujen salaisten tiedonhankintakeinojen käytön järjestämisestä ja valvonnasta sekä toimenpiteiden kirjaamisesta ja valvontaa varten annettavista selvityksistä.

Tämä asetus annetaan kaikkien edellä mainittujen asetuksenantovaltuussäännösten nojalla. sen lisäksi, että tällä asetuksella annetaan tarkempia ja täsmällisempiä esitutkintaviranomaisen toimintaa ohjaavia säännöksiä, joilla täydennetään vuoden 2014 alussa voimaan tulevia uutta esitutkintalakia, uutta pakkokeinolakia ja uutta poliisilakia, niin asetuksen eräänä tavoitteena on myös parantaa soveltajaystävällisyyttä.

Lähtökohtana on, että asetus koskee kaikkia esitutkintaviranomaisia siltä osin kuin pykälät on kirjoitettu esitutkintaviranomaisneutraalisti. Osa asetuksessa olevista pykälästä koskee kuitenkin ainoastaan poliisia. Jos kyseessä on poliisipainotteinen säännös, niin se on mainittu nimenomaisesti pykälässä tai sen otsikossa.

Asetuksen säännökset pohjautuvat pitkälti voimassa olevien esitutkinnasta ja pakkokeinoista annetun asetuksen (575/1988, jäljempänä *esitutkinta- ja pakkokeinoasetus*), ryhmätunnistuksesta annettuun valtioneuvoston asetuksen (8/2004, jäljempänä *ryhmätunnistusasetus*) ja poliisin tiedonhankinnan järjestämisestä ja valvonnasta annetun sisäasiainministeriön asetuksen (174/2008, jäljempänä *tiedonhankinta-asetus*) säännöksiin. Esitutkintalain, pakkokeinolain ja poliisilain kokonaisuudistuksessa yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita koskevaa sääntelyä nostettiin asetuksesta lakeihin, mikä vähentää sääntelyn tarvetta joiltain osin asetustasolla. Toisaalta lakien osin muuttunut sääntely on aiheuttanut tarpeen säätää eräistä teknisistä kuin asiallisistakin seikoista asetuksella.

Niiltä osin, kun esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta annettavassa asetuksessa oleva sääntely vastaa voimassa olevia asetuksia, ei nykytilaa ole tarkoitettu muutettavaksi.

2. Valmistelu

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi on valmisteltu yhteistyössä sisäministeriön ja oikeusministeriön edustajista koostuneessa työryhmässä.

Sisäministeriö lähetti 28.6.2013 asetusluonnoksesta lausuntopyynnön 65 eri taholle. Lausunnon antoi 37 tahoa. Osa lausunnonantajista ilmoitti, etteivät he anna lausuntoa.

Lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitys on viimeistelty virkatyönä sisäministeriössä. Myös jatkovalmistelu on suoritettu yhteistyössä sisäministeriön ja oikeusministeriön edustajista koostuneessa työryhmässä.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku Esitutkinta

1 §. Ilmoituksen kirjaaminen. Pykälä vastaisi osittain voimassa olevan esitutkinta- ja pakkokeinoasetuksen 1 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen olisi kirjattava sille tehty ilmoitus merkitsemällä esitutkinnan toimittamista varten tarvittavat tiedot tapahtumasta ja asianosaisista sekä mahdollisuuksien mukaan myös muut esitutkintalain (805/2011) 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot. Ilmoituksen vastaanottaessa poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen tulisi kirjata tarvittavat tiedot rikoksesta siinä laajuudessa, että ilmoitus voitaisiin siirtää kirjaamisvaiheen jälkeen tutkintaan, ja asiaa hoitavan tutkijan ei olisi tarpeen pyytää ilmoittajalta ilmoitusta täydennettäväksi.

Momentissa viitataan esitutkintalain 1 luvun 2 §:ään, jossa säädetään esitutkinnassa selvitettävistä asioista. Pykälän 1 momentin mukaan esitutkinnassa selvitetään 1) asian laadun edellyttämällä tavalla epäilty rikos, sen teko-olosuhteet, sillä aiheutettu vahinko ja siitä saatu hyöty, asianosaiset sekä muut syyteharkintaa ja rikoksen johdosta määrättävää seuraamusta varten tarvittavat seikat; 2) mahdollisuudet rikoksella saadun omaisuuden palauttamiseksi ja rikoksen johdosta tuomittavan menettämisraamuksen tai asianomistajalle tulevan vahingonkorvauksen täytäntöönpanemiseksi; 3) asianomistajan yksityisoikeudellinen vaatimus, jos hän oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 3 luvun 9 §:n nojalla on pyytänyt syyttäjää ajamaan hänen vaatimustaan; ja 4) suostuuko asianomistaja ja aikooko rikoksesta epäilty suostua asian käsittelemiseen käräjäoikeudessa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5 a luvussa tarkoitetussa kirjallisessa menettelyssä. Ilmoitusta kirjattaessa olisi hyvä vastaanottaa tiedot mahdollisimman täydellisinä, vaikkakaan tämä ei aina ole mahdollista.

Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitus voitaisiin tallentaa automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävään esitutkintaviranomaisen henkilörekisteriin. Esitutkintaviranomaisia ovat poliisi, rajavartiolaitos, tulli ja myös puolustusvoimat. Momentissa henkilörekisterillä tarkoitettaisiin esimerkiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettua poliisiasian tietojärjestelmää ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 3 §:ssä tarkoitettua rajavartiolaitoksen toiminnallista tietojärjestelmää.

2 §. Merkinnät kuulustelupöytäkirjaan. Pykälä vastaisi osittain voimassa olevan esitutkinnasta ja pakkokeinoista annetun asetuksen 16 §:ää.

Voimassa olevaan asetukseen nähden muutoksia tehtäisiin pykälän 1 momentin 2 kohtaan, josta poistettaisiin varallisuustiedot, ja lisättäisiin sotilasarvo. Päiväsakon rahamäärästä annetun asetuksen (609/1999) 4 §, jonka mukaan varallisuustiedoilla on merkitystä päiväsakon rahamäärää laskettaessa, kumottiin 28.8.2007 asetuksella 809/2007. Sotilasarvo tulee merkitä kuulustelupöytäkirjaan silloin, kun henkilöä epäillään vakavasta rikoksesta. Poliisin nykyisin käyttämässä rikoksesta epäillyn kuulustelulomakkeessa on myös sotilasarvoa koskeva kohta.

Pykälän 1 momentin kohdat 3, 4, 7 ja 9 olisivat voimassa olevaan asetukseen nähden uusia. Ensin mainitun 3 kohdan mukaan kuulustelupöytäkirjaan olisi merkittävä tieto siitä, jos epäillylle on tehty selkoa valvotun ajo-oikeuden sisällöstä, ehdoista ja kustannuksista sekä tieto epäillyn pyynnöstä valvottuun ajo-oikeuteen määräämisestä silloin, kun merkitseminen on asiassa tarpeen. Rattijuopumukseen syylistyneelle on alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetun lain (439/2008) mukaan mahdollista määrätä ehdollinen ajokielto yhdistettynä ajo-oikeuden valvontaan (valvottu ajo-oikeus) ja valvotun ajo-oikeuden toteuttamisesta. Mainitun lain 2 §:n mukaan valvottua ajo-oikeutta voi pyytää rikoslain (39/1889) 23 luvun 3 §:n 1 momentin tai 4 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitetusta rattijuopumuksesta epäilty, jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa ja joka ei ole muusta syystä ajokiellossa. Pyyntö on esitettävä poliisille tai rattijuopumusasian käsittelyn yhteydessä tuomioistuimelle. Poliisin tulee 1 momentissa tarkoitetun rikoksen esitutkinnassa ilmoittaa epäillylle mahdollisuudesta valvottuun ajo-oikeuteen sekä kertoa hänelle valvonnan sisällöstä, ehdoista ja kustannuksista. Valvottua ajo-oikeutta koskevat asiakohdat sisältyvät jo nykyisin poliisin käyttämään rikoksesta epäillyn kuulustelupöytäkirjaan.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan kuulustelupöytäkirjaan olisi merkittävä epäillyn mahdollinen suostumus tuomitsemisesta yhdyskuntapalveluun. Kyseinen kohta on jo nykyisessä poliisin käyttämässä rikoksesta epäillyn kuulustelupöytäkirjassa, vaikka suostumus on merkitty lomakkeeseen "pyyntö" -muotoon. Epäillyn pyynnön voidaan katsoa sisältävän samalla epäillyn suostumuksen.

Rikoslain 6 luvun 11 §:n mukaan rikoksenteijä, joka tuomitaan pituudeltaan määrättyyn, enintään kahdeksan kuukauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen, tuomitaan sen sijasta yhdyskuntapalveluun, jollei ehdottomien vankeusrangaistusten, aiempien yhdyskuntapalvelurangaistusten tai muiden painavien syiden ole katsottava olevan esteenä yhdyskuntapalveluun tuomitsemiselle. Yhdyskuntapalveluun tuomitsemisen edellytyksenä on, että rikoksenteijä on antanut suostumuksensa rangaistuksen tuomitsemiseen yhdyskuntapalveluna ja että hänen voidaan olettaa suoriutuvan yhdyskuntapalvelusta.

Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan kuulustelupöytäkirjaan olisi merkittävä kuultavan kieli, kuulustelussa käytetty kieli ja tiedot mahdollisesta tulkkauksen käyttämisestä sekä esitutkintalain 9 luvun 6 §:ssä ja pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun 16 §:ssä tarkoitetut seikat. Mikäli kuultavan äidinkieli ei ole kuulustelussa käytetty kieli, tämä tulee myös merkitä kuulustelupöytäkirjaan. On perusteltua, että molemmat tiedot kirjataan, koska käytännössä kuultavan kielen harvinaisuuden vuoksi voi olla tarpeen käyttää kieltä, joka poikkeaa kuultavan äidinkielestä. Pöytäkirjaan tulee myös merkitä tiedot tulkkauksen käyttämisestä. Tällä tarkoitetaan tulkin suorittamaa tulkkausta sekä myös sitä, että muu kuin tulkki, kuten esimerkiksi tutkija, on tulkannut kuulusteltavalle asiakirjan tai seikan, jolla on merkitystä tai voi olla merkitystä kuulusteltavan oikeuksiin tai velvollisuuksiin.

Pykälän 1 momentin 7 kohdassa viitataan myös esitutkintalain 9 luvun 6 §:ssä ja pakkokeinolain 2 luvun 16 §:ssä tarkoitettuihin seikkoihin. Nämä lisäykset liittyvät oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin, joka täytäntöön pantiin hallituksen esityksellä eduskunnalle oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 63/2013 vp). Lailla muutettiin esitutkintalain 9 lu-

vun 6 §:n 2 momenttia sekä lisättiin 9 luvun 6 §:ään uusi 3 momentti. Pykälän 2 momentin mukaan esitutkintapöytäkirjaan on otettava kuulustelupöytäkirjat ja selostukset tutkintatoimenpiteistä ja niiden yhteydessä tehdyistä esitutkinnassa selvitettävistä asioista koskevista havainnoista sekä liitettävä tutkinnassa kertyneet asiakirjat, talenteet ja valokuvat, jos niillä voidaan olettaa olevan merkitystä asiassa ja jos laissa ei toisin säädetä. Näistä seikoista tulisi tehdä tarkoituksenmukainen merkintä myös kuulustelupöytäkirjaan. Esitutkintalain 9 luvun 6 §:n 3 momentin mukaan esitutkintapöytäkirjaan on merkittävä esitutkinnassa kuultujen henkilöiden kieli. Jos asianosaista on kuultu tai kuulusteltu tulkin avustuksella, 4 luvun 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu olennainen asiakirja taikka asiakirjan osa tai yhteenveto asiakirjasta on käännetty asianosaiselle suullisesti tai asianosainen on luopunut oikeudestaan asiakirjan käännökseen, tästä on tehtävä merkintä esitutkintapöytäkirjaan tai muuhun asiakirjaan. Pakkokeinolain 2 luvun 16 §:ssä säädetään pidättämisestä koskevan päätöksen kääntämisestä. Pykälän 1 momentin mukaan epäillyllä on oikeus saada kohdullisessa ajassa kirjallinen käännös pidättämisestä koskevasta päätöksestä esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 12 §:ssä tarkoitettulle epäillyn käyttämälle kielelle. Pykälän 2 momentin mukaan epäillylle voidaan 1 momentista poiketen kääntää suullisesti pidättämisestä koskeva päätös tai yhteenveto päätöksestä, jollei epäillyn oikeusturva edellytä päätöksen kääntämistä kirjallisesti. Pykälän 3 momentin mukaan pidättämisestä koskevan päätöksen kääntämiseen sovelletaan lisäksi, mitä esitutkintalain 4 luvun 13 §:ssä säädetään olennaisen esitutkinta-aineistoon kuuluvan asiakirjan kääntämisestä. Kuulustelupöytäkirjaan tulisi edellä mainituilta osin tehdä merkintä ainakin seuraavista seikoista: 1) milloin pidättämisestä koskeva päätös on annettu epäillylle tämän käyttämällä kielellä tiedoksi; 2) onko tieto annettu kirjallisesti vai suullisesti.

Pykälän 1 momentin 9 kohdan mukaan kuulustelupöytäkirjaan olisi merkittävä tieto siitä, onko asianomistaja pyytänyt syyttäjää ajamaan hänen vaatimustaan. Yhtenä esitutkinnassa selvitettävänä asian on esitutkintalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan asianomistajan yksityisoikeudellinen vaatimus, jos hän oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun 9 §:n nojalla on pyytänyt syyttäjää ajamaan hänen vaatimustaan.

Pykälän 2 momentin mukaan asianosaisena kuultavan oikeushenkilön laillisen edustajan kuulustelupöytäkirjaan merkitään yhteisön tunnistamiseksi tarpeelliset tiedot sekä edustajan asema yhteisössä. Kuulustelupöytäkirjaan tulisi merkitä yhteisön tarpeellisina tietoina ainakin yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksessa (288/2001) tarkoitettu yritys- ja yhteisötunnus.

3 §. Merkinnot esitutkintapöytäkirjaan. Pykälä vastaa osittain voimassa olevan esitutkinta- ja pakkokeinoasetuksen 19 §:ää.

Pykälän 1 momentin kohdat 2, 5, 7, 8 ja 9 olisivat voimassa olevaan asetukseen nähden uusia. Ensiksi mainitun 2 kohdan mukaan olisi esitutkintapöytäkirjaan tehtävä merkintä esitutkintalain 3 luvun 6 §:ssä ja 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettusta ilmoituksesta. Esitutkintalain 3 luvun 6 §:ssä säädetään ilmoituksesta esitutkinnan aloittamisesta. Pykälän mukaan tutkinnanjohtajan on ilmoitettava esitutkinnan aloittamisesta rikoslain (39/1889) 40 luvun 11 §:n 1 kohdassa tarkoitettun virkamiehen esimiehelle mahdollisia virkamiesoikeudellisia toimenpiteitä varten, jos virkamiestä epäillään rikoksesta, josta säädetty ankaran rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta. Tutkinnanjohtajalla on oikeus ilmoittaa myös virkamiehen tekemäksi epäillyn muun rikok-

sen esitutkinnan aloittamisesta, jos tutkittavana oleva rikos on sellainen, että sillä voidaan olettaa olevan merkitystä virkatehtävien suorittamisen kannalta. Esitutkintalain 6 luvun 7 §:n säädetään ilmoituksesta sotilasviranomaiselle. Pykälän mukaan soitetaan noutamisesta tai kiinniottamisesta esitutkintaa varten taikka vapaaksi päästämistä on viipymättä ilmoitettava sen hallintoyksikön päällikölle, jossa asianomainen sotilas palvelee. Esitutkintapöytäkirjaan merkitty tieto edellä mainituista ilmoituksista ja rikoksesta epäillyn virkamies- tai viranhaltija-asemasta edesauttaa sitä, että tieto välittyy syyttäjälle ja tuomioistuimelle.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa edellytetään esitutkintapöytäkirjaan tehtäväksi merkintä siitä, että esitutkintalain 7 luvun 15 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty kuulusteltavan lailliselle edustajalle. Viimeksi mainitun säännöksen perusteissa (HE 222/2010 vp, s. 224) todetaan, että suositeltavin tapa ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseen on lähettää kappale vajaavaltaisen kirjallisessa muodossa olevasta kuulustelukertomuksesta. Yksinkertaisessa tapauksessa kuulustelukertomuksen sisältö voitaisiin ilmoittaa esimerkiksi puhelimitse. Esitutkintapöytäkirjaan tehtävässä merkinnässä tulisi yksilöidä ainakin ilmoitustapa ja -aika.

Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan on esitutkintapöytäkirjaan tehtävä merkintä rikoksesta epäillyn määräämisestä mielentilatutkimukseen. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 45 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuin voi syyttäjän taikka rikoksesta epäillyn tai tämän edunvalvojan esityksestä määrätä 1 momentin 2 tai 3 kohdassa säädetyn edellytyksin epäillyn mielentilan tutkittavaksi jo esitutkinnan aikana tai ennen pääkäsittelyä, jos rikoksesta epäilty on tunnustanut syyllistyneensä rangaistavaksi säädettyyn tekoon tai jos mielentilatutkimuksen tarve on muutoin selvä. Tuomioistuimen päätösvaltaisuudesta ja istunnon pitämisestä tässä momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä säädetään pakkokeinolain (806/2011) 3 luvun 1 §:n 2 momentissa. Esitutkintaviranomaisella ei ole oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 45 §:n 2 momentin mukaan roolia mielentilatutkimuksen määräämismenettelyssä, mutta tutkimuksen tarpeellisuuden arviointi voi kuulua esitutkintaviranomaisen ja virallisen syyttäjän esitutkintayhteistyön piiriin. Tuomioistuin voi syyttäjän esityksestä määrätä rikoksesta epäillyn mielentilatutkimukseen.

Pykälän 1 momentin 8 kohdan mukaan on esitutkintapöytäkirjaan tehtävä merkintä esitutkinnassa asianosaista avustaneen asianajajan, julkisen oikeusavustajan tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitetun luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tiedoista. Esitutkintalain 11 luvun 3 §:ssä säädetään avustajan kelpoisuudesta esitutkinnassa, ja pykälän 1 momentin mukaan asianosaisten avustajana esitutkinnassa saa toimia asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Kuulusteluissa avustanut henkilö voi olla muu avustajan kelpoisuuden omaava avustaja kuin puolustajaksi määrätty avustaja. Asianosaista koskevaan kuulustelupöytäkirjaan on merkittävä kulloinkin kuulustelussa paikalla olleen avustajan nimi. Esitutkintapöytäkirjaan tulee kuitenkin merkitä sen avustajan nimi ja yhteystiedot, jonka on tarkoitus avustaa asianosaista jutun jatkokäsittelyssä ja johon syyttäjä ja tuomioistuin voivat olla yhteydessä.

Pykälän 1 momentin 9 kohdan mukaan esitutkintapöytäkirjaan tulee tehdä merkintä myös asianosaisen tukihenkilön tiedoista.

4 §. Merkinnot pakkokeinojen käyttämisestä. Pykälän mukaan esitutkintapöytäkirjaan olisi myös merkittävät tiedot esitutkinnassa käytetyistä pakkokeinoista, jollei kysymys ole pakkokeinosta, jonka käytöstä ei tarvitse ilmoittaa. Pykälä vastaa osittain esitutkinta- ja pakkokeinoasetuksen 20 §:ää.

Pykälässä säädettäisiin pääsäännöstä, jonka mukaan kaikista esitutkinnasta käytetyistä pakkokeinoista olisi tehtävä merkintä. Tästä pääsäännöstä olisi mahdollista poiketa, jos laissa toisin säädettäisiin. Esimerkiksi pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n mukaan tietyissä tapauksissa ei pakkokeinon käyttämisestä tarvitsisi ilmoittaa.

Ryhmätunnistus

Ryhmätunnistuksesta säädetään voimassa olevan esitutkintalain 38 a, 38 b ja 38 c §:ssä sekä ryhmätunnistusasetuksessa. Ensi vuoden alusta lähtien ryhmätunnistusta koskeva sääntely löytyy uuden esitutkintalain 8 luvusta ja tästä asetuksesta. Esitutkintalain 8 luvun 1 §:ssä säädetään ryhmätunnistuksen määritelmästä, 2 §:ssä ryhmätunnistuksen edellytyksistä, 3 §:ssä ryhmätunnistuksen järjestämisestä, 4 §:ssä sivullisen velvoittamisesta osallistumaan ryhmätunnistukseen ja 5 §:ssä säännösten soveltamisesta muuhun tunnistukseen.

5 §. Ryhmätunnistusmenetelmät. Pykälän mukaan ryhmätunnistuksessa voitaisiin käyttää perättäistunnistusta, jossa rikoksesta epäilty ja vertailuhenkilöt satunnaisjärjestyksessä yksitellen esitetään tunnistajalle tai rivitunnistusta, jossa rikoksesta epäilty ja kaikki vertailuhenkilöt esitetään tunnistajalle rivimuodostelmassa, taikka niiden yhdistelmää.

Perättäistunnistuksella tarkoitettaisiin tunnistusmenetelmää, jossa rikoksesta epäilty ja vertailuhenkilöt satunnaisjärjestyksessä yksitellen esitetään tunnistajalle. Vaikka sanamuodosta saattaa saada sellaisen käsityksen, että rikoksesta epäilty esitettäisiin tunnistajalle ensin, niin tulee myös rikoksesta epäilty lukea vertailuhenkilöiden kanssa satunnaisjärjestyksessä esitettäväksi henkilöksi. Rivitunnistuksella tarkoitettaisiin tunnistusmenetelmää, jossa rikoksesta epäilty ja kaikki vertailuhenkilöt esitetään tunnistajalle rivimuodostelmassa. Tämä tarkoittaisi sitä, että käytettäisiin yhtä riviä, jossa epäillyn lisäksi olisivat vertailuhenkilöt.

6 §. Tunnistustilaisuuden luotettavuus. Pykälä vastaisi osittain ryhmätunnistusasetuksen 2 §:ää. Ryhmätunnistusasetuksen 3 momentin paikka muutettaisiin 1 momentiksi ja 4 momentti siirtyisi 3 momentiksi. Lisäksi voimassa olevan asetuksen 2 §:n 2 momentin 1 kohta poistettaisiin tarpeettomana, sillä esitutkintalain 8 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetään ryhmätunnistukseen osallistuvien henkilöiden lukumäärästä. Jos ryhmätunnistukseen ei olisi mahdollista saada viittä vertailuhenkilöä, niin ryhmätunnistusta ei voitaisi järjestää.

Pykälän 2 momentin mukaan ryhmätunnistuksen esteitä olisivat myös, jos 1) tunnistaaja olisi aiemmin samassa rikosasiassa osallistunut samaa rikoksesta epäiltyä koskevaan ryhmätunnistukseen tai muuhun tunnistukseen; tai 2) ryhmätunnistustilannetta ei muutoin voitaisi järjestää luotettavasti. Ensin mainitussa 1 kohdassa tarkoitetaan

esimerkiksi tilannetta, jossa poliisin kenttäpartio on ottanut rikoksesta epäillyn kiinni ja suorittanut niin sanotun kenttätunnistuksen eli näyttänyt kiinni otettua epäiltyä todistajalle tai asianomistajalle. Kenttätunnistusta olisi hyvä mahdollisuuksien tämän salliessa välttää, vaikka tämä ei aina ole mahdollista. Jos olosuhteet vaatisivat yhden henkilön nopeaa näyttämistä tunnistajalle, tulisi tällaisen kenttätunnistustilanteen johdattelevuutta pyrkiä välttämään. Lisäksi kenttätunnistus tulisi dokumentoida riittävällä tarkkuudella.

Jälkimmäinen 2 kohta antaisi jonkin verran harkintavaltaa ryhmätunnistustilaisuuden järjestäjälle, mutta lähtökohtana kuitenkin olisi, että mikäli todennäköisiä ryhmätunnistamistilaisuuden luotettavuutta heikentäviä seikkoja olisi olemassa, niin ryhmätunnistustilaisuutta ei tulisi järjestää. Luotettavuutta heikentävä seikka voi esimerkiksi olla vertailuhenkilöiden ulkonäkö. Kaikkien vertailuhenkilöiden olisi muistutettava jossain määrin todistajan kuvausta. Toisaalta ryhmätunnistukseen osallistuvien vertailuhenkilöiden olisi kuitenkin oltava siinä määrin erinäköisiä, että erilaisuus auttaa tunnistajaa tekemään tarkan tunnistuksen, mutta ei kuitenkaan vääristäisi tunnistusta perusteettomasti epäiltyä vastaan. Esimerkiksi jos epäillyllä on ollut poskessaan huomiota herättävä arpi, niin myös ryhmätunnistukseen osallistuvilla vertailuhenkilöillä tulisi myös olla kyseinen erityistuntemerkki. Toisena luotettavuutta heikentävänä seikkana voidaan mainita tunnustajan johdattelu ennen ryhmätunnistustilaisuutta tai sen aikana.

7 §. Tunnustajan perustelut tunnistuksesta. Pykälä vastaisi pääosin ryhmätunnistusetuksen 3 §:ää. Säännökseen tehtäisiin sanamuodollisia tarkistuksia, koska nykyinen muotoilu on jokseenkin epäselvä. Pykälän mukaan tunnustajan kuvaus rikoksesta epäilystä olisi kirjattava kuulustelukertomukseen ennen ryhmätunnistuksen järjestämistä. Tämä käytännössä tarkoittaisi sitä, että kuulustelija merkitsisi kuulustelupöytäkirjaan tunnustajan kuvauksen tunnistettavasta henkilöstä mahdollisimman seikkaperäisesti. Tämän jälkeen järjestettäisiin ryhmätunnistustilaisuus ja tunnustajan olisi välittömästi tunnustamisen jälkeen perusteltava tunnustamisensa. Perustelu taltioidaisiin ryhmätunnistustilaisuudesta tallennettavaan videotallenteeseen tai muuhun siihen verrattavaan kuvatallenteeseen.

8 §. Ryhmätunnistuksesta laadittava pöytäkirja. Pykälä vastaisi pääosin ryhmätunnistusetuksen 4 §:ää. Pykälän kohdat 6, 9 ja 12 olisivat pykälässä uusia. Ensin mainitun 6 kohdan mukaan ryhmätunnistuksesta laadittavaan pöytäkirjaan olisi merkittävä esitutkintalain 8 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu tilaisuuden varaaminen syyttäjälle. Tilaisuuden varaaminen syyttäjälle tarkoittaa sitä, että syyttäjälle olisi hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava tunnustamistilaisuuden järjestämisestä, jotta hän halutesaan kykenee osallistumaan siihen. Tarvittaessa syyttäjän kanssa voitaisiin etukäteen neuvotella tunnustustilaisuuden järjestämisen tarpeesta (HE 222/2010 vp, s. 226).

Pykälän 9 kohdan mukaan pöytäkirjaan olisi merkittävä tieto asetuksen 5 §:ssä tarkoitetusta tunnustamismenettelystä, joita ovat perättäistunnistus tai rivitunnistus.

Pykälän 12 kohdan mukaan pöytäkirjaan olisi merkittävä lisäksi mahdollinen muu ryhmätunnistusmenettelyyn vaikuttanut seikka. Kohta jättäisi pöytäkirjan laatijalle harkintavaltaa merkitä pöytäkirjaan muun käsityksensä mukaan asiaan vaikuttaneen seikan. Tällainen seikka voisi olla esimerkiksi tunnustajan tai rikoksesta epäillyn huomiota herättänyt käyttäytyminen.

2 luku Pakkokeinot

1 §. Kiinniottamisen ja pidättämisen kirjaaminen. Pykälä vastaisi osittain voimassa olevan esitutkinta- ja pakkokeinoasetuksen 22 §:ää (pidättämisen kirjaaminen). Pykälään lisättäisiin myös kiinniottamisen kirjaaminen, koska vapaudenriisto on lähtökohteisesti järeä puuttuminen perusoikeuksiin.

Pykälän 1 momentin johdantolauseessa määriteltäisiin, että kiinniottaminen ja pidättäminen olisi kirjattava 1 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun henkilörekisteriin, joka olisi automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä esitutkintaviranomaisen henkilörekisteri. Tämä olisi pykälässä uutta.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan olisi kirjattava kiinniottamisen tai pidättämisen peruste. Tällä tarkoitettaisiin 2 kohdassa tarkoitettua rikosta tai muuta perustetta, kuten esimerkiksi tuomioistuimen määräystä, mutta pidättämisen osalta myös rikosepäilyn astetta. Siksi tulisi kirjata onko epäilyn aste syytä epäillä vai todennäköiset syyt ja lyhyesti ne tosiseikat, joihin epäily perustuu. Myöskään pidättämisen erityisten edellytysten osalta ei riitä pelkkä maininta siitä, mikä edellytys on kyseessä, vaan tulisi lyhyesti kirjata ne tosiseikat, joiden perusteella tietty erityinen edellytys on käsillä. Jos epäilyn aste on syytä epäillä, niin tulisi myös kirjata, mitä on odotettavissa oleva lisäselvitys. Pelkän kiinniottamisen osalta ei olisi tarpeen laatia yhtä seikkaperäisiä perusteluita kuin pidättämisen osalta.

Pykälän 1 momentin 9 kohdan mukaan olisi kirjattava tieto mahdollisesta puolustajan määräyksestä. Tämä kohta on perusteltua lisätä kirjattaviin asioihin, sillä tieto puolustajan määräyksestä on hyvä välittyä prosessissa toimiville viranomaisille.

Pykälän 1 momentin 13 kohdan mukaan olisi kirjattava milloin kiinniotetulle, pidätylle tai vangitulle on ilmoitettu kirjallisesti oikeudesta käyttää avustajaa ja ilmoituksen tekijä. Esitutkintalain 4 luvun 10 §:n 1 momentin mukaan asianosaisella on oikeus käyttää valitsemaansa avustajaa esitutkinnassa. Asianosaiselle on ennen hänen kuulemistaan kirjallisesti ilmoitettava mainitusta oikeudesta, jollei asia ole suppeassa esitutkinnassa käsiteltävä. Rikoksesta epäillylle oikeudesta on kirjallisesti ilmoitettava viipymättä, kun hän menettää vapautensa kiinniottamisen, pidättämisen tai vangitsemisen yhteydessä. Esitutkintaviranomaisen on muutenkin selvitettävään rikokseen, rikoksen selvittämiseen ja asianosaisen henkilöön liittyvät seikat huomioon ottaen huolehdittava siitä, että asianosaisen oikeus käyttää avustajaa tosiasiallisesti toteutuu hänen sitä halutessaan tai oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin turvaamisen sitä edellyttäessä. Uuden 13 kohdan lisääminen parantaisi esitutkintaviranomaisen sekä myös vapautensa menettäneen oikeusturvaa, ja vähentäisi väitteitä siitä, että ilmoitusta olisi vapautensa menettäneelle tehty. Lisäksi kirjauksella olisi myös laillisuusvalvonnallisia vaikutuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan mitä 1 momentissa säädetään, olisi soveltuvin osin noudatettava myös, kun joku on muuten kuin pidättämispäätöksen nojalla sijoitettu lukittuun tilaan. Momentti vastaisi osin esitutkinta- ja pakkokeinoasetuksen 22 §:n 2 momenttia kuitenkin siten muutettuna, että siinä puhuttaisiin pidätettyjen tilojen sijaan lukitusta tilasta. Lukitulla tilalla tarkoitettaisiin esimerkiksi poliisilaitoksella

olevaa putkatilaa tai muuta vastaavaa esitutkintaviranomaisen tiloissa olevaa tilaa, mistä henkilöllä ei olisi mahdollisuutta poistua.

2 §. Vangitsemisvaatimuksen tekoajan ja kiinniottamisajan kirjaaminen. Pykälä vastaisi pääosin esitutkinta- ja pakkokeinoasetuksen 23 §:ää. Pykälää muutettaisiin siten, että siinä mainittaisiin rikosasiain asiainhallintajärjestelmä, jonne kirjaus tulisi tehdä. Lisäksi pykälässä nimenomaisesti todettaisiin, että tuomioistuimen tulisi kirjata myös vaatimuksen tekijän ilmoittama epäillyn nimi. Jos vangittavaksi vaadittuja epäiltyjä olisi useampia, tulisi heidän kaikkien nimi ilmoittaa tuomioistuimelle.

3 §. Ilmoitus matkustuskiellosta. Pykälä vastaisi pääosin esitutkinta- ja pakkokeinoasetuksen 25 §:ää. Pykälässä mainittaisiin lisäksi, että matkustuskiellon voimassaoloon vaikuttavan päätöksen muuttamisesta tulisi ilmoittaa poliisille. Muutoksella varmistettaisiin se, että voimassa oleva matkustuskielto ja erityisesti sen voimassaoloon liittyvät ilmoitukset poliisille tulisivat aina tehdyksi tehtäessä päätöksiä, jotka vaikuttavat matkustuskiellon voimassaoloon.

4 §. Ilmoitus yhteydenpidon rajoittamisesta. Pykälä olisi asetuksessa uusi. Pykälän mukaan toimenpiteestä päättäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava tutkintavangin säilytyspaikkaan yhteydenpidon rajoittamisen määrittämisestä, yhteydenpidon rajoittamista koskevan päätöksen muuttamisesta sekä sen kumoamisesta.

Yhteydenpidon rajoittamisesta säädetään esitutkintalain 4 luvussa. Yhteydenpidon rajoittamisen edellytyksistä säädetään kyseisen luvun 1 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan esitutkinnan ollessa kesken voidaan rajoittaa kiinni otetun, pidätetyn ja tutkintavangin yhteydenpitoa muuhun henkilöön, jos on syytä epäillä, että yhteydenpito vaarantaa kiinniottamisen, pidättämisen tai tutkintavankeuden tarkoituksen. Yhteydenpitoa voidaan rajoittaa myös syyteharkinnan ja oikeudenkäynnin ollessa kesken, jos on perusteltua syytä epäillä, että yhteydenpito vakavasti vaarantaa tutkintavankeuden tarkoituksen.

Yhteydenpitorajoitus voi esitutkintalain 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan sisältää rajoituksia kirjeenvaihtoon, puhelimen käyttöön, tapaamisiin tai muihin yhteyksiin säilyttämistilan tai vankilan ulkopuolelle taikka yhdessäoloon tietyn kiinni otetun, pidätetyn tai tutkintavangin kanssa. Yhteydenpitoa ei saa rajoittaa enempää eikä pitempään kuin on välttämätöntä.

Asianomaisella virkamiehellä olisi velvollisuus päättää yhteydenpitorajoituksen poistamisesta, jos rajoituksen edellytyksiä ei enää ole. Tällöin olisi tärkeää, että ilmoitus yhteydenpitoa koskevan rajoituksen muutoksesta tai sen kumoamisesta tehtäisiin viipymättä tutkintavangin säilytyspaikkaan.

3 luku Salaiset pakkokeinot ja salaiset tiedonhankintakeinot

1 §. Pöytäkirjaaminen. Salaisten pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen käytön kirjaaminen pöytäkirjoihin on eräs tärkeimmistä keinoista laillisuusvalvonnan kannalta. Keinot ovat muutenkin haastavia valvottavia ja toiminnan luotettava ja riittävän yksityiskohtainen dokumentointi on lähestulkoon ainoa jälkikäteinen valvon-

nan keino. Pöytäkirjaamisella lisäksi parannetaan sekä esitutkintavirkamiehen että tiedonhankinnan kohteen ja myös ulkopuolisen oikeusturvaa.

Kaiken julkisen vallan käytön tulisi kuulua laillisuusvalvonnan piiriin erityisesti silloin, kun käytetään syvälle ihmisten perus- ja ihmisoikeuksiin puuttuvia salaisia tiedonhankintamenetelmiä. Laillisuus-valvonnassa esitutkintaviranomaisen toiminnasta saatavan selvityksen on myös oltava riittävän seikkaperäistä, jotta laillisuusvalvontaa suorittavilla virkamiehillä on tosiasiallinen mahdollisuus laillisuusvalvonnan tehokkaaseen toteuttamiseen. VITJA-hankkeen myötä on ilmeistä, että laillisuusvalvontaa voidaan tulevaisuudessa käytännössä toteuttaa nykyistä paremmin tietojärjestelmien avulla. Myös perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan kiinnittänyt huomiota salaisiin pakkokeinoin ja salaisiin tiedonhankintakeinoin liittyvien oikeusturva- ja valvontajärjestelmien asianmukaisuuteen ja riittävyyteen (esim. PeVL 66/2010 vp, s. 3, PeVL 32/2013, s. 8).

Pöytäkirjojen julkisuus määräytyisi asiakirjojen julkisuutta koskevien säännösten mukaan.

Pykälän 1 momentin mukaan pakkokeinolain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitetun salaisen pakkokeinon tai poliisilain (872/2011) 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun salaisen tiedonhankintakeinon käyttöä esittäneen tai siitä päättäneen taikka hänen määräämänsä esitutkintavirkamiehen on laadittava salaisen pakkokeinon tai salaisen tiedonhankintakeinon käytön lopettamisen jälkeen ilman aiheutonta viivytystä, kuitenkin 30 päivän kuluessa, pöytäkirja..

Pykälän 1 momentti vastaisi osittain voimassa olevan tiedonhankinta-asetuksen 2 §:ää. Sääntelyä muutettaisiin kuitenkin siten, että pöytäkirjaamisvelvoitteen piiriin kuuluisivat pykälässä mainitut salaiset tiedonhankintakeinot sekä salaiset pakkokeinot. Kirjaamisen tekisi aina esitutkintavirkamies.

Käytännössä on ilmennyt epäselvyyttä siitä, mitä ilmaisulla "ilman aiheutonta viivytystä" tarkoitetaan. Tätä täsmennettäisiin siten, että pöytäkirja tulee laatia viimeistään 30 päivän kuluessa salaisen pakkokeinon tai salaisen tiedonhankintakeinon käytön lopettamisen jälkeen. Mikäli tiedonhankinta on päättynyt luvan tai päätöksen voimassaoloajan päättymiseen, laskettaisiin 30 päivän määräaika tästä päättymisestä. Takautuvasti käytettävissä tiedonhankintakeinoissa määräaika laskettaisiin luvan tai päätöksen tekohetkestä, vaikka tietoa ei olisi vielä saatu.

Jos samaa rikosta ja samaa tiedonhankinnan kohteena olevaa henkilöä koskien on tehty uusi päätös saman tiedonhankintakeinon käytöstä, laskettaisiin määräaika viimeisen samaa asiaa koskevan tiedonhankinnan tosiasiallisesta lopettamisesta taikka luvan tai päätöksen voimassaoloajan päättymisestä. Päätösten voimassaolon välillä voidaan hyväksyä muutaman päivän katkoksia, jotta tiedonhankintaa voidaan pitää yhdenjaksoisena.

Pykälän 2 momentin mukaan poliisilain 5 luvun 17 §:n 5 momentissa, 19 §:n 5 momentissa ja 21 §:n 4 momentissa tarkoitettu tekninen tarkkailu olisi kirjattava. Säännöksissä tarkoitettua niin sanotun rynnäkkötarkkailun käyttämisestä ei tarvitsisi laatia 1 momentissa tarkoitettua pöytäkirjaa, mutta rynnäkkötarkkailun käyttäminen tulisi kuitenkin kirjata esimerkiksi tehtävänsuorituslomakkeelle.

Poliisilain 5 luvun 5 §:n 3 momentin mukaan poliisille voidaan lisäksi antaa lupa telekuunteluun, jos se on välttämätöntä henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi. Kyseisessä säännöksessä tarkoitettua telekuuntelusta tulisi laatia pöytäkirja.

2 §. Pöytäkirja telekuuntelusta. Telekuuntelusta laadittavasta pöytäkirjasta säädetään nykyisin sekä tiedonhankinta-asetuksen 2 §:ssä että esitutkinta- ja pakkokeinoasetuksen 25 a §:ssä. Pykälä perustuisikin pääosin mainittuihin säännöksiin.

Pykälän 1 momentin 1 kohtaa täsmennettäisiin siten, että pöytäkirjaan olisi merkittävä tuomioistuimen päätöksen antopäivä telekuuntelusta.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa täsmennettäisiin siten, että pöytäkirjaan olisi merkittävä telekuuntelun alkamis- ja päättymisajankohta kellonajan tarkkuudella. Tällä tarkoitettaisiin telekuuntelun tosiasiallista aloittamista ja päättymistä.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa viitataan pakkokeinolain 10 luvun 63 §:n 2 momenttiin tai poliisilain 5 luvun 61 §:n 2 momenttiin, joissa molemmissa säädetään siitä, että esitutkintaviranomaisella sekä toimenpiteen suorittajalla ja avustavalla henkilöstöllä on oikeus telekuuntelua varten tarpeellisen yhteyden kytkemiseksi päästä myös muihin kuin teleyrityksen hallinnassa oleviin tiloihin.

Pykälän 1 momentin 4 ja 5 kohdissa pöytäkirjaan olisi merkittävä muun muassa tarkastuksen suorittaneen virkamiehen tarvittavat tunnistetiedot, ja tutkimisen suorittaneen virkamiehen, asiantuntijan tai muun henkilön tarvittavat tunnistetiedot. Tunnistetiedoilla tarkoitettaisiin esimerkiksi kyseisen virkamiehen nimeä ja virka-asemaa, mutta harkinnanvaraisesti myös koodia, jolla virkamies olisi yksilöitävissä. Jälkimmäinen liittyisi erityisesti virkamiehen turvallisuuden takaamiseen. Jos olisi syytä olettaa, että virkamiehen nimen kirjaaminen pöytäkirjaan saattaisi vaarantaa tämän henkilökohtaista tai hänen läheisen turvallisuutta, voitaisiin pöytäkirjaan merkitä virkamiehen yksilöivä koodi. Kynnys koodin käyttämiseen ei tulisi olla korkea.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan pöytäkirjaan olisi merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen. Ilmoitusta edellä mainituissa säännöksissä tarkoitettujen keinojen käyttämisestä saadaan lykätä enintään kaksi vuotta kerrallaan, jos se on perusteltua käynnissä olevan tai tulevan tiedonhankinnan turvaamiseksi, valtion turvallisuuden varmistamiseksi taikka hengen tai terveyden suojaamiseksi. Ilmoitus saadaan tuomioistuimen päätöksellä jättää kokonaan tekemättä, jos se on välttämätöntä valtion turvallisuuden varmistamiseksi taikka hengen tai terveyden suojaamiseksi. Koska 6 kohdassa viitatuissa pykälissä mainitut suojattavat intressit ovat jo lähtökohtaisesti painavia, tulee salaisista tiedonhankintakeinoista ja salaisista pakkokeinosta ilmoittamista koskevien säännösten toteutuminen olla mahdollista todentaa laillisuusvalvonallisin keinoin. Kohdassa mainittuja kirjattavia asioita olisivat muun muassa salaisesta pakkokeinosta tai salaisesta tiedonhankintakeinosta ilmoittamisen ajankohta sekä jos ilmoittamista lykätään, päätöksen tehnyt käräjäoikeus, päätöspäivä, ja lykkäyspäivä. Sama koskee luonnollisesti myös silloin, jos tuomioistuin päättää kokonaan ilmoittamatta jättämisestä.

Pykälän 2 momentin mukaan, mitä 1 momentissa säädetään telekuuntelupöytäkirjasta, noudatetaan soveltuvin osin myös pakkokeinolain 10 luvun 4 §:ssä ja poliisilain 5 luvun 6 §:ssä tarkoitetussa telekuuntelun sijasta toimitettavassa tietojen hankkimisessa.

3 §. Pöytäkirja televalvonnasta. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä televalvontaa koskevassa pöytäkirjassa on mainittava. Tältä osin voidaan pitkälti viitata 2 §:n 1 momentin perusteluissa esitettyyn.

4 §. Pöytäkirja tukiasematietojen hankkimisesta. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä tukiasematietojen hankkimisesta koskevassa pöytäkirjassa on mainittava. Pykälässä mainittujen kohtien osalta voidaan viitata soveltuvin osin 2 §:n 1 momentin perusteluissa esitettyyn.

5 §. Pöytäkirja suunnitelmallisesta tarkkailusta. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä suunnitelmallista tarkkailua koskevassa pöytäkirjassa on mainittava. Tältä osin voidaan pitkälti viitata 2 §:n 1 momentin perusteluissa esitettyyn.

6 §. Pöytäkirja peitelystä tiedonhankinnasta. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä peitelystä tiedonhankinnasta koskevassa pöytäkirjassa on mainittava. Tältä osin voidaan pitkälti viitata 2 §:n 1 momentin perusteluissa esitettyyn. Lisäksi pöytäkirjaan olisi pykälän 5 kohdan mukaan merkittävä toiminnan keskeiset vaiheet ja 6 kohdan mukaan tehtyjen ja käytettyjen harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen sekä valmistettujen ja käytettyjen väärrien asiakirjojen laji. Toiminnan keskeisten vaiheiden kirjaamisen osalta tarkoitettaisiin vastaavanlaista kirjaamista kuin tiedonhankinta-asetuksen 6 §:ssä (Peitetoimintaa koskeva päätös ja pöytäkirja) ja 9 §:ssä (Valeos-toa koskeva pöytäkirja). Tehtyjen ja käytettyjen harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen sekä valmistettujen ja käytettyjen väärrien asiakirjojen lajin osalta viitataan tiedonhankinta-asetuksen samoihin säännöksiin.

7 §. Pöytäkirja teknisestä tarkkailusta. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä teknisestä tarkkailua koskevassa pöytäkirjassa on mainittava. Tältä osin voidaan pitkälti viitata 2 §:n 1 momentin perusteluissa esitettyyn.

8 §. Pöytäkirja teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisesta. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimista koskevassa pöytäkirjassa on mainittava. Pykälän 2 kohdassa tarkoitetaan ainoastaan teleosoitetta tai telepäätelaitetta, johon tiedonhankintaa on tarkoitettu kohdistettavan. Siten pöytäkirjaan ei ole tarpeen merkitä teleosoitteita ja telepäätelaitteita, jotka ovat muun kuin tiedonhankinnan kohteena olevan henkilön hallussa tai oletettavasti muuten hänen käyttämänsä. Pykälän 5 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisen alkamis- ja päättymisajankohta. Tällä tarkoitettaisiin tiedonhankinnan tosiasiallista alkamis- ja päättymisajankohtaa.

Teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisesta ei tarvitse ilmoittaa pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n tai poliisilain 5 luvun 58 §:n mukaan tiedonhankinnan kohteelle tai epäilylle. Kyseisen keinon pöytäkirjaamisvelvoitteen peruste on siten laillisuusvalvonnallinen.

9 §. Poliisin peitetoiminnan järjestäminen. Pykälän otsikossa mainittaisiin, että pykälässä säädetään ainoastaan poliisin peitetoiminnan järjestämisestä.

Pykälän 1 momentin mukaan peitetoiminnan toteuttaisi keskusrikospoliisi tai suojelupoliisi. Yksinomaan tietoverkossa tapahtuvan peitetoiminnan voisi toteuttaa myös poliisilaitos. Momentin ensimmäinen virke vastaisi tiedonhankinta-asetuksen 3 §:n 1 momenttia. Pykälän toinen virke olisi uusi, ja siinä mainittaisiin, että niin sanottua nettipeitetoimintaa voisi toteuttaa myös poliisilaitos. Tämä johtuisi siitä, että tietoverkkoympäristössä ei ole tavanomaisen peitetoiminnan turvallisuusriskejä, ja tarve peitetoiminnan toteuttamiseen tietoverkoissa on suuri. Esimerkiksi lapsipornografarikokset ovat viime vuosina merkittävästi siirtyneet internetissä tehtäviksi, mikä edellä mainittujen seikkojen lisäksi aiheuttaa tarpeen peitetoiminnan käyttämiseen tietoverkossa laajemmin.

Pykälän 2 momentin mukaan keskusrikospoliisin päällikkö, suojelupoliisin päällikkö ja poliisilaitoksen päällikkö määräävät yksiköissään peitetoiminnan toteuttamisesta vastaavan salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutetun pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen. Viimeksi mainitusta poliisimiehestä säädetään poliisilain 5 luvun 7 §:n 1 momentissa. Momentti vastaisi pääosin tiedonhankinta-asetuksen 3 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan peitetoimintaa suorittamaan voidaan määrätä vain Poliisihallituksen hyväksymän koulutuksen suorittanut poliisimies, joka on tehtävään vapaaehtoinen, henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva ja jolla on tehtävän edellyttämä poliisitoiminnan tuntemus. Sääntely vastaisi tiedonhankinta-asetuksen 3 §:n 3 momenttia.

10 §. Pöytäkirja peitetoiminnasta. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä peitetoimintaa koskevassa pöytäkirjassa on mainittava. Pykälän 1, 3, 4 ja 12 kohtien osalta voidaan viitata 2 §:n 1 momentin perusteluissa esitettyyn. Pykälän 5 kohdan alun ja 7 kohdan osalta voidaan viitata 6 §:n perusteluissa esitettyyn. Ensiksi mainitun 7 kohdan mukaan tulisi pöytäkirjaan merkitä myös mahdollinen peitetoiminnan laajentaminen. Tästä säädetään poliisilain 5 luvun 34 §:ssä ja pakkokeinolain 10 luvun 33 §:ssä.

Pykälän 2 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä toiminnan alkamis- ja päättymisajankohta. Tämän osalta riittäisi, että mainitaan toiminnan alkamis- ja päättymispäivä. Tämä ei kuitenkaan estäisi tarkempaa kirjaamista.

Pykälän 6 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä asunnossa tapahtunut peitetoiminta. Sääntely vastaisi tältä osin tiedonhankinta-asetuksen 6 §:n 4 momentin 5 kohdassa säädettyä.

Pykälän 8 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä toimenpiteen esittäjän tai hänen määräämänsä pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen arvio toiminnan merkityksellisyydestä. Sääntely vastaisi tältä osin tiedonhankinta-asetuksen 6 §:n 4 momentin 7 kohdassa säädettyä.

Pykälän 9 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä ratkaisu peitetoiminnan edellytyksistä. Tällä tarkoitettaisiin poliisilain 5 luvun 33 §:ssä ja pakkokeinolain 10 luvun 32 §:ssä säädettyä tuomioistuimen tekemää ratkaisua peitetoiminnan edellytyksistä.

Pöytäkirjaan tulisi merkitä ainakin yksilöintitiedot tuomioistuimen ratkaisusta, jossa on arvioitu ovatko peitetoiminnan edellytykset olleet olemassa.

Pykälän 10 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä rikoksentekokiellon toteutuminen. Tämän osalta tulisi kirjata mahdollisuuksien mukaan poliisilain 5 luvun 29 §:ssä tai pakkokeinolain 10 luvun 28 §:ssä tarkoitetut asiat, mutta tämä ei kuitenkaan poistaisi tai kaventaisi virkamiehen itsekriminointisuoja.

Pykälän 11 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä mahdollinen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan ja valvottuun läpilaskuun osallistuminen, mistä säädetään poliisilain 5 luvun 30 §:ssä ja pakkokeinolain 10 luvun 29 §:ssä.

11 §. Poliisin toteuttaman valeoston järjestäminen. Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin tiedonhankinta-asetuksen 7 §:n 1 momenttia. Momentin toinen virke, jonka mukaan yksinomaan yleisön saataville toimitetusta myyntitarjouksesta tehtävän valeoston voi toteuttaa myös poliisilaitos, olisi uusi. Virke olisi siten yhteneväinen pakkokeinolain 10 luvun 35 §:n 1 momentissa ja poliisilain 5 luvun 36 §:n 1 momentissa säädetyn päätöksentekotasoa koskevan sääntelyn kanssa. Molemmissa säännöksissä säädetään, että keskusrikospoliisin tai suojelupoliisin päällikkö päättää valeostosta, ja että yksinomaan yleisön saataville toimitetusta myyntitarjouksesta tehtävästä valeostosta saa päättää myös tehtävään määrätty salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu pidättämiseen oikeutettu poliisimies. Yleisön saataville toimitetusta myyntitarjouksesta tehtävässä valeostossa rikosprovokaatoriski on lähtökohtaisesti vähäisempi, jolloin myös päätöksentekotaso voi perustellusti olla alhaisempi.

Pykälän 2 momentti vastaisi pääosiltaan tiedonhankinta-asetuksen 7 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentti vastaisi tiedonhankinta-asetuksen 7 §:n 3 momenttia.

12 §. Pöytäkirja valeostosta. Pykälän 1, 2 ja 5 kohdat vastaisivat tiedonhankinta-asetuksen 9 §:n kohtia 2, 4 ja 5. Muiden pykälän kohtien osalta viitataan 2 §:n 1 momentin ja 6 §:n perusteluihin.

13 §. Poliisin tietolähdetoiminnan järjestäminen. Pykälän 1 momentti vastaisi tiedonhankinta-asetuksen 12 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin mukaan tietolähteeksi hyväksytty henkilö olisi rekisteröitävä poliisin henkilörekisteriin. Rekisteröiminen olisi tehtävä siten, ettei se vaaranna tietolähteen henkilöllisyyden salassa pysymistä. Tietolähteen rekisteröinnistä päättäisi 1 momentissa tarkoitettu poliisimies. Momentti vastaisi osin tiedonhankinta-asetuksen 12 §:n 2 momenttia. Lähtökohtana on, että kaikki poliisin tietolähteeksi hyväksymät henkilöt tulisi olla rekisteröityinä poliisin henkilörekisteriin.

14 §. Tietolähdetoiminnan kirjaaminen. Pykälän mukaan

Pakkokeinolain 10 luvun 39 §:n 1 momentissa ja poliisilain 5 luvun 40 §:n 1 momentissa tarkoitettua tietolähdetoiminnasta on kirjattava: 1) osapuolten tunnistetiedot; 2) kertomuksen pääasiallinen sisältö; 3) yhteydenpidon ajankohta; 4) yhteydenottotapa; 5) palkkion maksu tietolähteelle. . Pykälä vastaisi osittain tiedonhankinta-asetuksen 11 §:n 3 momenttia, jonka mukaan tietolähteen käyttäminen on kirjattava. Asianmu-

kainen kirjaaminen sisältäisi erityisesti pykälässä säädettyjen asioiden kirjaamisen. Kirjaamisen tarkoituksena olisi pystyä varmistamaan se, että kyse on ollut passiivisesta tietolähdetoiminnasta.

15 §. Pöytäkirja tietolähteen ohjatusta käytöstä. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä tietolähteen ohjattua käyttöä koskevassa pöytäkirjassa on mainittava. Tältä osin viitataan 2 §:n 1 momentin perusteluissa esitettyyn. Pykälän 2 kohdassa pöytäkirjaan tulisi merkitä toiminnan keskeiset vaiheet. Tämän kohdan osalta viitataan 6 §:n perusteluihin.

Pykälän 4 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä palkkion maksu tietolähteelle. Palkkion maksusta säädetään poliisilain 5 luvun 41 §:ssä, jonka mukaan tietolähdettä koskevat tiedot voidaan tallettaa henkilörekisteriin. Tietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia (761/2003). Rekisteröidylle tietolähteelle voidaan maksaa palkkio. Perustellusta syystä palkkio voidaan maksaa myös rekisteröimättömälle tietolähteelle. Palkkion veronalaisuudesta säädetään erikseen.

Pykälän 5 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä ohjatusta tietolähdetoiminnasta vastanneen virkamiehen arvio toiminnan merkityksellisyydestä. Tältä osin viitataan soveltuvin osin 10 §:n 8 kohdan perusteluihin.

16 §. Tietolähteelle maksettavasta palkkiosta päättäminen. Pykälä vastaisi tiedonhankinta-asetuksen 13 §:ää.

17 §. Tietolähdetoiminnan kansallinen keskus. Pykälä vastaisi osittain tiedonhankinta-asetuksen 11 §:n 4 momenttia. Säännöstä tarkennettaisiin siten, että keskusrikospoliisi vastaa poliisin tietolähdetoiminnan kansallisesta kehittämisestä.

18 §. Pöytäkirja valvotusta läpilaskusta. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä valvottua läpilaskua koskevassa pöytäkirjassa on mainittava. Monelta osin voidaan viitata 2 §:n 1 momentin perusteluissa esitettyyn. Pykälän 3 kohdassa pöytäkirjaan tulisi merkitä toiminnan keskeiset vaiheet. Tämän kohdan osalta viitataan 6 §:n perusteluihin.

Pykälän 4 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä muu valvottuun läpilaskuun osallistunut viranomainen. Jos poliisin lisäksi valvottuun läpilaskuun on osallistunut esimerkiksi tulliviranomainen tai rajavartiolaitosviranomainen tai muu viranomainen, niin tästä tulisi tehdä merkintä pöytäkirjaan.

Pykälän 5 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä päätöksen ilmoittaminen PTR-rikostiedusteluyksikölle. Ilmoituksella tarkoitettaisiin pakkokeinolain 10 luvun 42 §:n 4 momentissa ja poliisilain 5 luvun 44 §:n 4 momentissa tarkoitetun päätöksen ilmoittamista.

Pykälän 6 kohdan mukaan pöytäkirjaan tulisi merkitä valvotusta läpilaskusta vastanneen virkamiehen arvio toiminnan merkityksellisyydestä. Tältä osin viitataan soveltuvin osin 10 §:n 8 kohdan perusteluihin.

19 §. Tiedonhankinnan suojaamisesta vastaava pidättämiseen oikeutettu poliisimies. Pykälä vastaisi pääosin tiedonhankinta-asetuksen 15 §:n 1 momenttia.

20 §. *Harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen tekemisen ja oikaisemisen yksityiskohtaisista menettelytavoista sopiminen.* Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin tiedonhankinta-asetuksen 20 §:n 1 momenttia, jonka mukaan keskusrikospoliisi ja suojelupoliisi sopivat 14 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rekisterien rekisterinpitäjien kanssa harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen tekemisen sekä niiden oikaisemisen yleisistä periaatteista. Henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta rekisterimerkintöjen sekä myös väärrien asiakirjojen valmistamisesta ja hävittämistä tulisi sopia selkeät menettelytavat. Tämän vuoksi edellä ”yleisistä periaatteista” korvattaisiin ilmaisulla ”yksityiskohtaisista menettelytavoista”.

21 §. *Salaisen tiedonhankinnan seuranta.* Pykälä vastaisi osittain tiedonhankinta-asetuksen 18 §:ää, jossa säädetään poliisin tiedonhankinnan valvonnasta. Pykälän otsikko ”poliisin tiedonhankinnan valvonta” muutettaisiin ”salaisen tiedonhankinnan seurannaksi”, joka vastaisi paremmin pykälän sisältöä.

Pykälän 1 momentin mukaan Poliisihallitus asettaisi salaisten pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen käyttöä seuraamaan ryhmän, jonka jäseniksi Poliisihallitus voisi määrätä Poliisihallituksen, keskusrikospoliisin, suojelupoliisin ja poliisilaitoksen edustajat. Eri poliisilaitoksen edustajia tulisi olla useampia kuin yksi. Ryhmän jäseneksi kutsuttaisiin sisäministeriön edustaja, rajavartiolaitoksen esikunnan nimeämä rajavartiolaitoksen edustaja, pääesikunnan nimeämä puolustusvoimien edustaja ja Tullin edustaja. Säännös vastaisi tiedonhankinta-asetuksen 18 §:n 2 momenttia kuitenkin siten muutettuna, että Poliisihallitus voisi määrätä muidenkin poliisilaitosten kuin Helsingin poliisilaitoksen edustajia salaisen tiedonhankinnan seurantaryhmään. Lisäksi ryhmään tulisi voimassa olevasta asetuksesta poiketen kutsua pääesikunnan nimeämä puolustusvoimien edustaja.

Nykyisen tiedonhankinta-asetuksen 18 §:n 2 momentin mukaan ryhmän jäseneksi kutsutaan oikeusministeriön nimeämä tuomioistuinelaitoksen edustaja ja valtakunnan-syyttäjän nimeämä syyttäjälaitoksen edustaja. Kyseisiä edustajia ei enää kutsuttaisi seurantaryhmään, koska kokouksissa käsitellään asioita, jotka liittyvät poliisiin, tullin, rajavartiolaitoksen tai puolustusvoimien operatiiviseen toimintaan sekä taktisiin ja tutkinnallisiin seikkoihin. Lisäksi tuomioistuimen edustus ryhmässä saattaisi muodostaa joissain tapauksissa synnyttää esteellisyysongelmia.

Pykälän 2 momentin mukaan ryhmän tehtävänä olisi: 1) toiminnan, yhteistyön ja koulutuksen seuranta; 2) toiminnassa ja yhteistyössä havaittujen tai laillisuusvalvonnan kannalta tärkeiden seikkojen käsitteleminen ja raportointi Poliisihallitukselle; 3) kehittämisehdotusten tekeminen; sekä 4) eduskunnan oikeusasiamiehelle annettavien kertomusten valmistelun yhteensovittaminen. Säännös vastaisi pääosin tiedonhankinta-asetuksen 18 §:n 3 momenttia. Momentin 1 kohtaan lisättäisiin yhteistyön seuranta, millä tarkoitettaisiin poliisin, tullin, rajavartiolaitoksen ja puolustusvoimien yhteistyön seurantaa.

Tiedonhankinta-asetukseen nähden uutena momentin 2 kohtaan lisättäisiin ”ja yhteistyössä”, koska on perusteltua raportoida myös yhteistyössä havaituista tärkeistä seikoista.

Momentin 4 kohtaa muutettaisiin siten, että ryhmän tehtävänä olisi eduskunnan oikeusasiamiehelle annettavien kertomusten valmistelun yhteensovittaminen. Näin ollen

ryhmä ei enää osallistuisi nykyisen tiedonhankinta-asetuksen mukaan eduskunnan oikeusasiamiehelle poliisilain 32 a §:n 3 momentin, 33 §:n 3 momentin ja 33 a §:n 5 momentin nojalla annettavan kertomuksen valmisteluun, vaan kyse olisi kaikkien salaisia pakkokeinoja ja salaisia tiedonhankintakeinoja käyttävien esitutkintaviranomaisten eduskunnan oikeusasiamiehelle annettavien kertomusten valmistelun yhteensovittamisesta. Vaikka kyse olisi ainoastaan valmistelun yhteensovittamisesta, ei tämä estäisi pidemmälle menevää toimintatapojen yhteensovittamista.

22 §. *Salaisista pakkokeinoista ja salaisista tiedonhankintakeinoista laadittavat selvitykset.* Pykälä vastaisi osittain tiedonhankinta-asetuksen 19–21 §:iä kuitenkin siten muutettuna, että sääntely koskisi kaikkia esitutkintaviranomaisia siltä osin mitä tiedonhankintamenetelmiä kullakin esitutkintaviranomaisella on toimivaltuus käyttää. Tiedonhankintamenetelmillä tarkoitettaisiin tässä yhteydessä sekä salaisia pakkokeinoja että salaisia tiedonhankintakeinoja.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös aikarajasta, mihin mennessä ministeriöiden tulisi antaa kertomuksensa eduskunnan oikeusasiamiehelle. Käytännössä on ilmenyt, että eduskunnan oikeusasiamies on joutunut odottamaan kertomusten saamista huomattaviakin aikoja, joten asianmukaista on, että ministeriöt toimittavat salaisten pakkokeinojen sekä salaisten tiedonhankintakeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta kertomukset eduskunnan oikeusasiamiehelle vuosittain helmikuun loppuun mennessä. Tämä luonnollisesti edellyttää sitä, että selvitysten tulee olla ajoissa toimitettuna ministeriölle, esimerkiksi helmikuun puoleen väliin mennessä. Momentin mukainen vuosittainen selvitys pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitettujen salaisten pakkokeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta sekä poliisilain 5 luvussa tarkoitettujen salaisten tiedonhankintakeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta pitäisi sisällään myös selvityksen esitutkintaviranomaisen sisäisen valvonnan toteutuksesta ja sisäisen valvonnan toimenpiteistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tiedoista, jotka selvityksissä ja kertomuksissa olisi mainittava tiedonhankintamenetelminä.

Pykälän 3 momentti vastaisi tiedonhankinta-asetuksen 20 §:n 2 momentin 1 kohtaa.

4 luku Voimaantulo

1 §. *Voimaantulo.* Pykälässä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta.